

Saimaan lohikalojen **KESTÄVÄ KALASTUS**

Ehdotus kalastuksen järjestämisestä
Pitkälahden osakaskunta

Sisällysluettelo

1. UHANALAISET KOHDELAJIT	4
1.1 Järvitaimen	4
1.2 Saimaannieriä	4
2. TOIMENPITEET	5
2.1 Rasvaeväleikkauksiin siirtyminen	5
2.2 Saaliskiintiö	5
2.3 Koukkumäärärajoitus	5
2.4 Paloittelukielto	6
2.5 Vapamäärärajoitus	6
2.6 Saimaannieriän syysrauhitus	6
2.7 Saimaannieriän rauhoituspiiri	6
2.8 Kestävä pyydyskalastus	7
2.9 Syysverkottamisen sääntely	7
3. LÄHTEET	8
4. LIITTEET	9

Arvoisa vastaanottaja,

Saimaan lohikalat -hankkeen tavoitteena on parantaa neljän Vuoksen vesistön uhanalaisen kalalajin (järvilohi, järvitaimen, nieriä, harjus) tilaa kalastusta ohjaamalla. Kyseiset lajit on kansallisella tasolla määritelty uhanalaisiksi. Näin ollen myös suojelun toimeenpano on ensisijaisesti kansallinen asia. Suomen velvoite huolehtia mainittujen lajien säilymisestä on ehdoton ja asian taustalla on myös kansainvälisiä sitoumuksia.

Kalastuslain (1982/286) 1 §:n mukaan kalastus on järjestettävä kestävällä tavalla. Kalastusoikeuden haltija on ensi kädessä velvollinen järjestämään kalastuksen ja kalakannan hoidon niin, että 1 §:ssä mainitut tavoitteet otetaan asianmukaisesti huomioon (KL 2 §). Kalastuskunnan tulee, jollei asia kuulu kalastusaluehallinnon tai viranomaisen käsiteltäviin, järjestää alueellaan kalastus ja kalakannan hoito ottamalla huomioon, mitä kalastuslain 1 ja 2 §:ssä ja kalastuslaissa muutoin on säädetty (KL 48 §).

Voimassa olevan kalastuslain mukaan järvikohtaista kalastuksensääntelyä on tarkoituksenmukaisinta toteuttaa kalastusalueen päätöksillä. Kalastusalueen päätökset velvoittavat eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta kaikkia kalastajia ja kalastusta osakaskuntien alueilla. Sääntelyn kohdistuessa pienelle alueelle yksittäisen osakaskunnan rajojen sisällä, saattaa olla tarkoituksenmukaista tehdä päätös yksittäisen osakaskunnan päätöksellä

Saimaan lohikalat -hanke esittää käyttöönotettaviksi oheisia toimenpiteitä, joiden avulla tavoitellaan vahvempia lohikalakantoja. Vastaavia toimenpiteitä (paikalliset olot ja nykyiset kalastussäännöt huomioon) esitetään kaikille lohikalajien kannalta tärkeille Vuoksen vesistöalueen kalastusalueille ja eräille osakaskunnille.

Kuten olemme alustavasti sopineet, tapaamme teidät hoitokunnan tai osakaskunnan kokouksessa vuoden 2013 aikana uudelleen. Tällöin käymme toimenpide-esitykset yhdessä läpi ja keskustelemme mahdollisista muutostarpeista. Osakaskunta päättää toimenpiteiden lopullisesta sisällöstä ja täytäntöönpanosta.

Eri alueille toimitetut ehdotukset tulevat nähtäville myös hankkeen Internet-sivuille (www.jarvilohi.fi). Kalastuksenjärjestämissuunnitelmat ovat keskeisin osa-alue hankkeessa. Hanke raportoi suunnitelmista saatavat tulokset rahoittajille (Euroopan komissio ja maa- ja metsätalousministeriö).

Esitettyjen toimenpiteiden avulla turvataan osaltaan lohikalajien kalastuksen ja lohikalakantojen säilyminen Vuoksen vesistössä.

Joensuussa 5.3.2013

Mirko Laakkonen
projektipäällikkö
Saimaan lohikalat -hanke
puh: 0295 026 069

Juho Rajala
projektiassistentti
Saimaan lohikalat -hanke
puh: 0295 026 251

Veli-Matti Kajomaa
kalatalouspäällikkö
P-K:n ELY-keskus
puh: 0295 026 059

1. UHANALAISET KOHDELAJIT

1.1 Järvitaimen

Järvitaimen on luokiteltu napapiirin eteläpuolella **erittäin uhanalaiseksi** (toim. *Mannerkoski 2010*). Vuoksen järvitaimenen luontainen lisääntyminen on vähäistä ja kanta on käytännössä istutusten varassa. Kalastus järviaueilla on yksi suurimmista luontaisesti lisääntyvien kalojen määrää rajoittavista tekijöistä.

Järvitaimeneen liittyvillä toimenpiteillä tähdätään luontaisen lisääntymisen vahvistamiseen.

1.2 Saimaannieriä

Saimaannieriä on luokiteltu **äärimmäisen uhanalaiseksi** (toim. *Mannerkoski 2010*). Alkuperäinen luontaisesti lisääntyvä kanta elää Kuolimossa. Saimaannieriä on istutuksilla pyritty palauttamaan entisiin nieriävesiin Saimaalle. Merkkejä luontaisen lisääntymisen onnistumisesta on viime vuosina saatu myös Kuolimon ulkopuolelta mm. Luonterilta. Kalastus on yksi suurimmista luontaisesti lisääntyvien kalojen määrää rajoittavista tekijöistä.

Saimaannieriään liittyvillä toimenpiteillä pyritään mahdollistamaan lajin leviäminen alkuperäisille esiintymisalueilleen ja vahvistamaan luontaista lisääntymistä.

2. TOIMENPITEET

Saimaan lohikalat -hanke esittää Pitkälahden osakaskunnalle toteutettavaksi seuraavia toimenpiteitä:

Toimenpiteet 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 ja 2.5 liittyvät lupaehtoihin.

2.1 Rasvaeväleikkauksiin siirtyminen

Toimenpide: Istutetaan kalastettavaksi tarkoitetut järvitaimenet jatkossa rasvaeväleikkattuina, ja kielletään tulevaisuudessa rasvaevällisten järvitaimenien ottaminen saaliiksi koosta riippumatta.

Perusteet: Toimenpiteellä turvataan luonnonkudusta peräisin olevien kalojen ja kannanhoitoa varten istutettujen kalojen eloon jäämistä. Rasvaeväleikkausmenetelmän avulla tavoitellaan luontaisen lisääntymisen vahvistumista eriyttämällä kalastettava ja säilytettävä kanta.

2.2 Saaliskiintiö

Toimenpide: Asetetaan venekuntakohtainen saaliskiintiö lohikaloille. Järvilohelle ja järvitaimenelle 2 kpl/vrk ja saimaannieriälle 1 kpl/vrk. Suositellaan vapauttamaan kaikki saimaannieriät.

Huom! Kiintiö koskee vain rasvaeväleikkattuja järvitaimenia, rasvaevälliset tulee vapauttaa aina.

Perusteet: Saaliskiintiöiden asettaminen auttaa jakamaan saaliin tasaisemmin kalastajien kesken. Saaliskiintiö myös ohjaa kalastuspainetta useampiin lajeihin. Saaliskiintiön avulla voidaan välttää ylilyöntejä lohikalojen saaliiksi ottamisessa.

2.3 Koukkumäärärajoitus

Toimenpide: Rajoitetaan koukkujen kärkien määrää siten, että yhdessä raksissa/vieheessä saa olla enintään 3 koukun kärkeä (esim. yksi kolmihaarakoukku tai 3 yksihaarakoukku).

Perusteet: Ylimääräiset koukut tarttuvat usein kalan ulkopuolelle esim. silmään. Toimenpiteen avulla voidaan vähentää ulkopuolisia vaurioita ja helpottaa kalan vapauttamista. Alamittaisten kalojen vapauttaminen on pakollista elävänä tai kuolleena kalastuslain 36 §:n mukaisesti.

2.4 Paloittelukielto

Toimenpide: Kielletään järvilohen, järvitaimenen, harjuksen ja saimaannieriän paloitteleminen tai fileeraus ennen rantaan tuloa.

Perusteet: Paloittelukiellolla voidaan ehkäistä alamittaisten kalojen sekä rasvaevällisten järvilohien ja -taimenien ottamista saaliiksi.

2.5 Vapamäärärajoitus

Toimenpide: Asetetaan venekohtainen vapamäärärajoitus, jossa sallitaan enintään 8-10 vavan käyttäminen per vene.

Perusteet: Alamittaisia tai rauhoitettuja kaloja tarttuu vieheisiin aina kalastustavoista tai viehevalinnoista huolimatta. Mitä enemmän vieheitä on pyynnissä, sitä suuremmaksi riski alamittaisten ja muusta syystä vapautettavien kalojen vahingoittumisesta kasvaa.

2.6 Saimaannieriän syysrauhottus

Toimenpide: Ohjeistetaan kalastajia välttämään saimaannieriän rauhoitusaikana (11.9.–15.11.) sellaisia pyyntimenetelmiä, jotka soveltuvat saimaannieriän pyyntiin. Erityisesti saimaannieriän lisääntymiseen soveltuvat matalikot ja ranta-alueet tulee rauhoittaa kalastukselta.

Perusteet: Nieriä on rauhoitettu Vuoksen vesistöalueella 11.9.–15.11. (kalastusasetus 17 §). Rauhoitetun kalalajin pyytämiseen soveltuvien pyyntimenetelmien käyttäminen on kiellettyä rauhoitusaikaan kalastuslain 34 §:n mukaisesti. Kalastettaessa syksyisin saimaannieriän lisääntymisalueilla ei voida välttyä pyydystämästä myös rauhoitettuja nieriöitä.

2.7 Saimaannieriän rauhoituspiiri

Toimenpide: Yhteistyössä Luonterin kalastusalueen kanssa laajennetaan saimaannieriän rauhoituspiiriä (liite 1).

Perusteet: Rauhoituspiirin laajennuksella pyritään vahvistamaan saimaannieriän luontaista lisääntymistä Luonterilla. Nykyisen rauhoituspiirin eteläpuolella sijaitsevien saarten rannat ovat potentiaalisia saimaannieriän lisääntymisalueita. Selkävesille sijoittuva laajennus luo entistä paremmat edellytykset nieriäkannan elpymiselle. Rauhoituspiirin laajennuksen jälkeenkin Luonterille jää vielä erittäin hyvät edellytykset muiden kalajien pyynnille.

2.8 Kestävä pyydyskalastus

Toimenpide: Ohjeistetaan kalastajia suosimaan pyydyksiä, joista kala voidaan tarvittaessa vapauttaa elävänä (mm. rysä ja katiska). Lisäksi asetetaan kalastajakohtainen verkkomäärärajoitus. Hankkeen suositus on enintään neljä verkkoa (120 m) / vapaa-ajankalastaja.

Perusteet: Verkkomäärää rajoittamalla voidaan alentaa lohikaloihin kohdistuvaa kalastuspainetta. Verkkoihin jää sivusaalina toisinaan alamittaisia lohikaloja, joiden vapauttaminen elävänä on hankalaa.

2.9 Syysverkottamisen sääntely

Toimenpide: Yhteistyössä kalastusalueen kanssa selvitetään merkittävät järvitaimenen liikkumisalueet. Asetetaan näille alueille kielto kalastaa alle 80 mm solmuvälin verkoilla (pl. muikkuverkot) 1.9.- jäiden tulo.

Perusteet: Pielisellä, Höytiäisellä ja Orivedellä toteutettavan merkkitutkimuksen perusteella suuri osa järvitaimenista saadaan alamittaisina läheltä karuja rantavesiä verkoilla syksyisin. Toimenpiteen avulla voitaisiin vähentää alamittaisiin taimeniin kohdistuvaa pyyntipainetta merkittävästi.

3. LÄHTEET

Kala- ja riistahallinnon julkaisuja 80/2006. Saimaannieriän toimenpideohjelma.

Kalastusasetus 1982.

Kalastuslaki 1982.

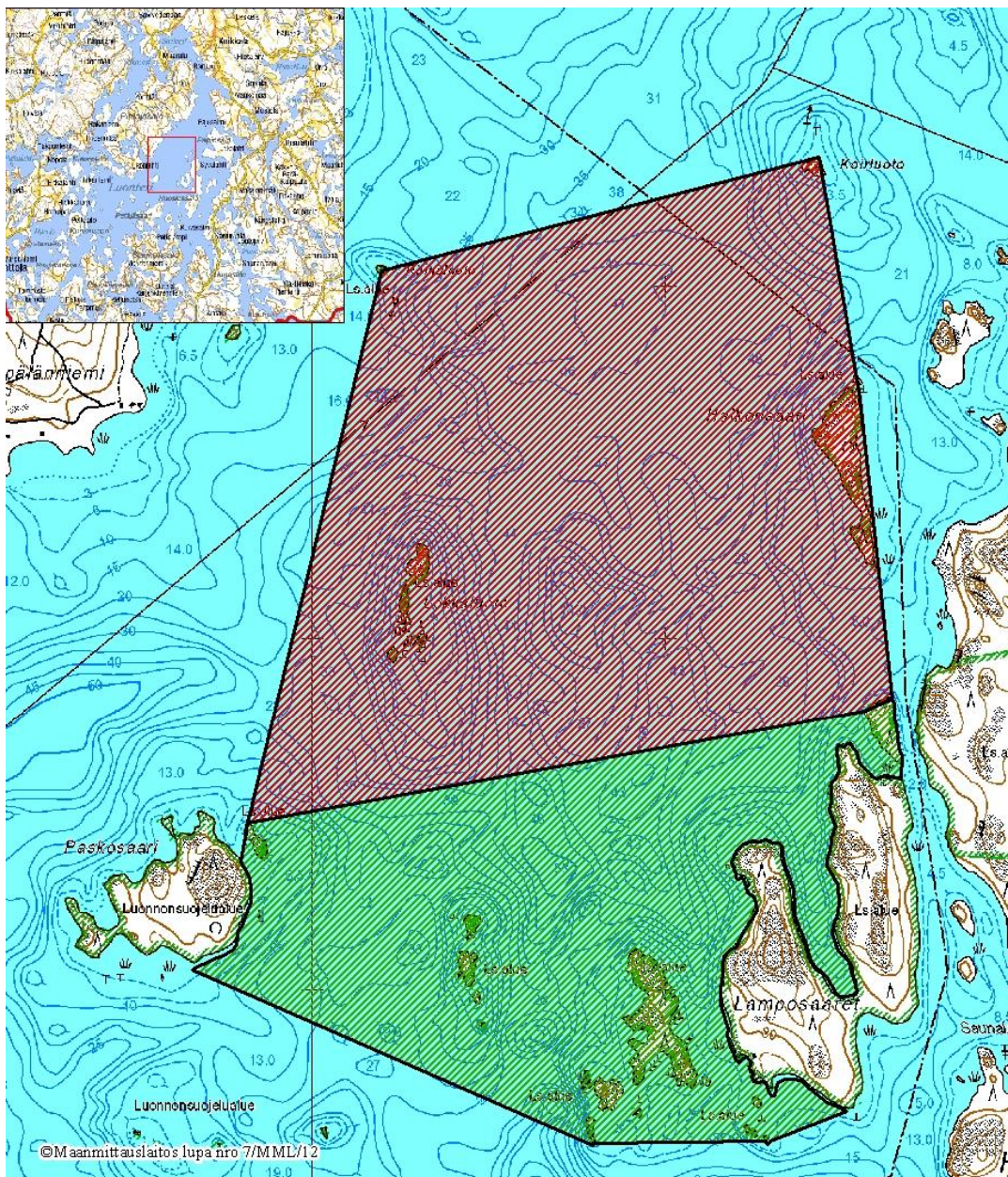
Mannerkoski, Ilpo 2010 toim. Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja.

Saimaan lohikalojen
KESTÄVÄ KALASTUS

4. LIITTEET

Liite 1. Saimaannieriän rauhoituspiirin laajennus

Saimaan lohikalojen
KESTÄVÄ KALASTUS

500
Metriä

 Elnäkö-, liikenne- ja
ympäristökeskus

 RAUHOITUSPIIRI

 EHDOTETTU
LAAJENNUS